

Päätös Kuopion kaupunkiseutusuunnitelman hyväksymisestä

Kunnanhallitus 09.01.2023 § 3
390/08.00.00/2022

Valmistelija kunnanjohtaja Vesa Lötjönen, puh. 044 740 1101 ja kaavoituspäällikkö
Timo Nenonen, puh. 044 740 1410

Kaupunkiseutusuunnitelman laatiminen alkoi seudulla konsulttiavusteisesti keväällä 2021 ja on edennyt hyväksymisvaiheeseen. Päätöksenteon valmistelu on vastuutettu kunnille, jotta suunnitelman seuranta ja toteutuminen saadaan varmistumaan.

Tausta ja suunnittelukehys

Edellinen toiminnallisen kaupunkiseudun rakennemalli on julkaistu vuonna 2012. Suunnitelman seuranta sekä jatkuvaa kaupunkiseutusuunnittelutyötä ei ole seudulla juurikaan koordinoitu.

Suunnittelualueeseen kuuluvat MAL-sopimuskunnat Kuopio, Siilinjärvi, Lapinlahti, Suonenjoki, Leppävirta ja Tuusniemi. Kuopion seudun kaupunkisuunnitelman työryhmään ovat kuuluneet seudun kuntien edustajien lisäksi Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja Pohjois-Savon liiton edustus.

Kaupunkiseutusuunnitelman tavoitteena on sovittaa yhteen kaupunkiseudun merkittävän yhdyskuntarakenteen kehittämisen periaatteet ja tavoitteet niin, että löydetään yhteinen näkemys yhdyskuntarakenteen pitkän tähtäimen päälinjoista.

Lisäksi suunnitelman tavoitteena on liittää kaupunkiseutusuunnitelman toteuttaminen tiiviisti yhteen samanaikaisesti laadittavan seudullisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toteuttamista osana MAL-sopimusmenettelyä.

Suunnitelma on laadittu lähtökohtaisesti siten, että se tukee MAL-suunnittelun kärkitavoitteiden saavuttamista edistämällä vähähiilisen ja kestäväen yhdyskuntarakenteen ja sitä tukevan liikennejärjestelmän kehittämistä ilmastonmuutoksen torjumiseksi. MAL-sopimuksen mukaan yhdyskuntarakennetta tulee tiivistää toteuttamalla suurin osa seudun asuntotuotannosta (80 %) yhdyskuntarakenteen sisään, keskuksiin, niiden lähialueille ja joukkoliikennevyöhykkeelle, joissa on hyvät julkiset liikenneyhteydet ja palveluja.

Suunnitelman mitoituksen lähtökohtana on 16 800 asukkaan ja 7 000 työpaikan lisäys suunnittelualueella vuoteen 2035 mennessä. Kasvutavoite on linjassa Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavan ja Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaiheen kanssa (ve 2: Rohkea kasvaja).

Keskeinen sisältö

Kasvun suuntaaminen

Suunnitelman mukaan koko kaupunkiseudulla kasvu osoitetaan keskuksiin (kuntakeskukset, muut pääkeskukset sekä kylät) seudun aluerakenteen monikeskuksisuuden tukemiseksi, kaupunkiseudun tasapainoisen kehityksen turvaamiseksi ja lähipalvelujen säilyttämiseksi. Samalla tuetaan

joukkoliikenteen kehittämisen edellytyksiä ja parannetaan palvelujen saavutettavuutta myös kävelen ja pyörällä. Keskuksilla tarkoitetaan tässä yhteydessä laajempaa jalankulku-, pyöräily- ja joukkoliikennevyöhykettä (= noin 2,5 km suuntaansa keskuksen nykyisen jalankulkuvyöhykkeen reunasta).

Maakuntakeskuksen painoarvoa ja kilpailukykyä lisätään keskittämällä väestönkasvun ja asunto- ja työpaikkarakentamisen painopiste Kuopion ja Siilinjärven (eteläosan) keskeisten taajamien muodostamalle ydinkaupunkialueelle. Samalla luodaan edellytyksiä seudun tiheimmin asutun alueen joukkoliikennejärjestelmän kehittämiseksi.

Liikenne

Liikenteeseen liittyvät asiat on käsitelty kattavasti samaan aikaan laaditussa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa. Kaupunkiseutusuunnitelmassa on otettu kantaa liikenteen osalta erityisesti maankäytön ohjaukseen liittyviin pitkän tähtäyksen kysymyksiin.

Ydinalueen joukkoliikennelinjaston kehittäminen aloitetaan toteuttamalla runkolinjat nykyisiin vilkkaimpiin liikennesuuntiin. Runkolinjat on kaupunkiseutusuunnitelmassa kirjattu alustavasti sen mukaisesti, mitä kaupunkiseutusuunnitelman rinnalla laaditussa runkolinjaselvityksessä on määritetty. Jatkotyönä tehtävässä runkolinjaselvityksessä ne määritellään sitovasti, jotta joukkoliikennettä tukeva maankäyttö voidaan suunnitella niiden varaan. Kilpailukykyisimmillä reiteillä liikennöivillä runkolinjoilla tavoitellaan nopeutta, tehokkuutta ja laatua, mikä houkuttelee käyttämään joukkoliikennettä nykyistä enemmän.

Kehysalueen keskuksia palvelevan joukkoliikenteen ja haja-asutusalueen liikennepalveluiden kehittämistoimenpiteet on linjattu tarkemmin liikennejärjestelmäsuunnitelmassa. Keskeinen prosessi on joukkoliikenteen palvelutasomääritys. Siinä kunnat ja ELY-keskus määrittävät yhteistyössä käytettävissä oleviin resursseihin sovitun joukkoliikenteen palvelutason ja sitoutuvat sen hankintaan. Työssä otetaan huomioon myös markkinaehtoinen joukkoliikenne.

Pitkälle aikajänteelle asetettu tavoite taajamajunaliikenteen kehittämisestä edellyttää Savon radan merkittävää parantamista (kaksoisraide). Kaksoisraiteen ensisijaisena perusteena on kaukojuna- ja tavaraliikenteen palvelutason parantaminen, mutta taajamajunaliikenteen mahdollinen kehittäminen toisi hankkeelle lisäperusteen. Toteutuessaan seudullinen tai maakunnallinen raideliikenne tukisi entistä laajemman työssäkäyntialueen rakentamista, raideliikenteen matkustajamäärien kasvattamista sekä ympäristöystävällisen liikkumisen lisääntymistä etenkin työmatka- ja opiskelijaliikenteessä.

Viherrakenne

Kaupunkiseutusuunnitelmassa on suunnitelmatasolle soveltuvalla tarkkuudella tarkasteltu kaupunkiseudun viherrakenteen kokonaisuutta ja sen kehittämisen periaatteita alueiden kytkeytyneisyyden, ekologisten yhteyksien, luonnon monimuotoisuuden, virkistys- ja rakentamisen painopistealueiden näkökulmista.

Vuorovaikutus

Työn kuluessa vuorovaikutus on pyritty hoitamaan laajasti ja tehokkaasti kahden rinnakkain laadittavan seudullisen strategisen tason suunnitelman

(KSS /LJS) yhteisillä työryhmäkokouksilla ja työpajoilla. Vuorovaikutuksessa on pyritty huomioimaan myös päättäjien vaihdokset toimikausien vaihtuessa. Aihetta on esitelty uusille päättäjille seutuseminaarissa ja erikseen järjestetyissä tiedotustilaisuuksissa. Suunnitelmaa on käsitelty KSS- ja LJS-työryhmäkokouksessa sekä asiantuntijatyöpajoissa. Kaupunkiseutusuunnitelma on esitelty kuntajohtajakokouksessa ja seutuseminaarissa (10/2022) ennen sen tuomista kuntien hallinnolliseen hyväksymiskäsittelyyn.

Kuopion kaupunkiseutusuunnitelmaan ja Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaan liittyvät kokouks käsittelyt, työpajat, tiedotustilaisuudet ja seminaarit on eritelty liitteessä 3.

Kaupunkiseutusuunnitelman toteutus

Kaupunkiseutusuunnitelman toteuttaminen edellyttää seurannan ja jatkotöiden nykyistä vahvempaa resursointia. Resursoinnilla tarkoitetaan sekä henkilö- että rahoitusresursseja. Kunnilta edellytetään sekä kuntien sisäisten resurssien osoittamista seudulliseen yhteistyöhön että sitoutumista MAL-sopimusprosessin seudullisen organisoinnin resursointiin.

Vaikutusten arviointi

Suunnitelman vaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty ja tarkennettu skenaariovaiheessa laadittua vaikutustarkastelua (3/2022). Liikenteellisten vaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty myös KUOMA-liikennemallia. Kaupunkiseutusuunnitelmasta on myös tehty Siilinjärven kunnan päätöksentekoa varten vaikutusten ennakoarviointi, koska kyseessä on alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta merkittävä päätös (oheisaineisto).

Uudet asuin- ja työpaikka-alueet suuntautuvat Siilinjärvellä joukkoliikennereittien varten Kirkonkylässä ja Etelä-Siilinjärvellä. Suunnitelmalla tavoitellaan 2000 asukkaan ja 900 työpaikan nettokasvua taajama-alueilla ja niiden lähiympäristössä. Suunnitelmassa osoitetaan joukkoliikenteen runkolinjana kehitettävä reitti Siilinjärven Kirkonkylästä Toivalan ja Vuorelan kautta Kuopioon, jonka varten uusia asuinpientaloalueita myös pyritään sijoittamaan.

Jatkotoimenpiteenä aloitetaan Kuopion ydinkaupunkialueen kaupunkirakennemallin laatiminen yhdessä Kuopion kanssa. Siinä tarkastellaan Etelä-Siilinjärven kytkeytymistä kaupunkirakenteeseen kuntarajat ylittäen. Rakennemallilla yhteensovitetään rajaseudun maankäyttöä ja liikennejärjestelmää sekä tarkastellaan viherverkkoa kaupunkiseutusuunnitelmaa tarkemmin.

Siilinjärvellä järjestetään asiasta valtuustoseminaari helmikuun 2023 aikana.

Kaikki asiakirjat ja suunnitteluaineistot löytyvät linkistä <https://new.maptionnaire.com/g/3d233eoa3174>

Liitteet:

1. Kuopion kaupunkiseutusuunnitelma –prosessi, hyödyt ja riskien arviointi tiivistetysti.
2. Kuopion kaupunkiseutusuunnitelman ja Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman käsittely kokouksissa ja tapahtumissa.

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi: Seutusuunnitelman tarkkuudesta ja laajuudesta johtuen asioihin vaikuteta suoraan vaan välillisesti yhteistyön ja tarkempien suunnitelmien kautta. Kokonaisuutena suunnitelman vaikutukset ovat seudulle merkittäviä ja pitkäaikaisia. Seutusuunnitelma luo vahvan pohjan seudulliselle yhteistyölle. Suunnitelman toteuttamiseen ja esitettyihin jatkotoimenpiteisiin tarvitaan rahoitusta ja henkilöstöresursseja. Suunnittelun aikana on vahvasti mahdollistettu päättäjävuo-rovaikutus.

Päätösehdotus	Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy Kuopion kaupunkiseutus suunnitelman liiteaineistoinen.
Päätös	Merkittiin pöytäkirjaan, että kaavoituspäällikkö Timo Nenonen oli asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän pykälän käsittelyn ajan klo 14:03 - 14:24. Päätösehdotus hyväksyttiin.